

Poziv in svarilo mladih

Mladinska sekcija Ssk z velikim zadovoljstvom ugotavlja, da je na letošnjih kandidatnih listah Ssk za pokrajinske, občinske in rajonske volitve kar 29 mladih kandidatov, katerih srednja starost ne preseže 25. leta; v tej veliki skupini najdemo tako višješolske in univerzitetne študente, kot tudi profesorje, specializirane delavce, uradnike, gospodarstvenike, svetovno uveljavljene športnike itd... Takšen odziv mladih je nedvomno las-kavo priznanje Mladinski sekciji Ssk in seveda stranki sami za nesebično delo v tukajšnji politični stvarnosti.

DAVID SLOBEC

obenem pa je to tudi dokaz, da so smernice oz. načela stranke še vedno zelo aktualne in zanimive tudi za mlajše generacije.

V intervjuju z večjim številom mladih kandidatov so bila postavljena naslednja vprašanja: kaj si mladi želijo od politike in kaj ji najbolj očitajo, kako si predstavljajo idealno politično angažiranost Ssk oz. slovenske narodnostne skupnosti, ali mladi glasujejo predvsem za mlajše kandidate, kakšen odmev imajo med mladimi letošnje kandidatne liste Ssk, ki še posebno jasno kažejo na odprtost stranke do vseh Slovencev. Odgovori interjuvancev so bili zelo preudarni in istočasno tudi zelo slični med seboj, kar nedvomo kaže na jasne skupne želje in hotenja naše slovenske mladine; njihova izjavjanja bi lahko obno-vili z naslednjim povzetkom.

Kljub nekakšni politični apatiji v življenju naše narodnostne skupnosti se med mladimi začenja prebujati čut odgovornosti do vsega, kar nas obdaja, tako v širšem italijanskem političnem kot tudi v našem zamejskem okviru. Mladim ni vseeno, kaj se dogaja okoli njih, in še posebno v naši tržaški pokrajini so naveličani vsakodnevnih protislovenskih izbruhov, naveličani so pohlevnega čakanja na globalni zaščitni zakon. Mladi si želijo mnogo več prozornosti v italijanskem političnem sistemu, želijo si konkretnih stvari in ne samo obljub, razočarani so nad vedenjem in dvoličnostjo italijanskih političnih strank, za katere so do sedaj Slovenci množično volili. V zadnjih časih je zato vedno bolj prisotna potreba po enotnem in bolj učinkovitem političnem nastopu vseh

Italija ima novega državnega poglavarja Na 16. glasovanju je bil izvoljen Oscar Luigi Scalfaro

Od ponedeljka, 25. maja, ima italijanska republika novega predsednika. Na 16. glasovanju je bil s 672 glasovi od skupnih 1002 — dva velika volivca sta bila odsotna — izvoljen predsednik poslanske zbornice, krščanski demokrat Oscar Luigi Scalfaro. Za 73-letnega politika iz Novare, ki je v

Oscar Luigi Scalfaro

parlamentu nepretrgoma od leta 1946, so glasovali predstavniki Krščanske demokracije, Demokratične stranke levice, socialistične, socialdemokratske in liberalne stranke, zeleni, radikali in pristaši bivšega župana v Palermu, poslanca Orlanda. Parlamentarci Lige s severa so kot na vseh prejšnjih 15. glasovanjih volili za svojega ideologa Miglia, misovci za Cossigo, republikanci pa za dosmrtnega senatorja Valianija. Bil je sicer nad 100 prostih strelcev, vendar ti niso mogli vplivati na izid glasovanja, potem ko so tri najmočnejše politične stranke (KD, DSL in PSI) sporazumno sklenile, da bodo njihovi veliki volivci oddali glas predsedniku poslanske zbornice Scalfaru.

Politični opazovalci ugotavljajo, da so na izid takšnega glasovanja vplivali predvsem trije dejavniki: škandali v Milanu, huda kriza v odnosih med dosedanjo štiristrankarsko koalicijo, zlasti pa kriza med KD in PSI, ter umor sodnika Falconeja, njegove žene in treh agentov iz sodnikovega osebne spremljevalca.

Škandali v Milanu so pokazali na eno rakastih ran italijanske-

ga javnega življenja. Dosedanje sodne preiskave, ki se nadaljujejo, so ugotovile, da so v nečedne posle zapleteni predstavniki vseh treh večjih političnih strank (KD, PDS in PSI) ter tudi republikanci. To je bil eden razlogov, zaradi katerega so bile skoraj vse stranke na državnozborskih volitvah na začetku letošnjega aprila kaznovane, kar je seveda vplivalo na sestavo novega parlamenta. Odkrita se zato govori, da je v Italiji zašel v krizo celotni sistem političnih strank.

DRAGO LEGIŠA

Glasovanja na skupnem zasedanju senatorjev, poslancev in predstavnikov dežel so kmalu pokazala, da štiristrankarske koalicije, katere izraz je vlada ministrskega predsednika Andreottija, dejansko ni več. Kriza je konec prejšnjega tedna dosegla višek z odstopom glavnega tajnika Krščanske demokracije Arnalda Forlanija.

V že tako napeto ozračje pa je v soboto proti večeru kot strela z jasnega neba treščila vest, da je bil nedaleč od Palerma na Siciliji izvršen atentat libanonskega tipa, pri katerem je izgubil življenje človek, ki je bil simbol boja proti mafiji in drugim oblikam organizirane kriminala. To je sodnik Giovanni Falcone, glavni ravnatelj urada za kazenske zadeve pri pravosodnem ministrstvu. Atentat je zahteval, kot smo že napisali, smrt drugih štirih ljudi.

Ta gnusni zločin je prav gotovo pospešil sklenitev sporazuma med glavnimi političnimi strankami glede skupnega kandidata za novega državnega poglavarja. Demokristjani so se izrekli za Scalfara, s čimer so se takoj strinjali predstavniki Demokratične stranke levice (bivši komunisti) in nato še socialisti ter drugi. Tako je prišlo na 16. glasovanju do izvolitve novega predsednika republike, kar je tudi prvi neposredni odgovor države mafijcem in drugim zločincem.

Pri tem slavi veliko zmago radikalec Pannella, ki je še pred skupnim zasedanjem obeh vej

parlamenta in predstavnikov dežel vztrajno in odločno zagovarjal predlog, naj se za novega predsednika republike izvoli Oscar Luigi Scalfaro, ki je po njegovem »katoliški Pertini«. Scalfaro je namreč znan kot velik poštenjak, silno pravičen človek in odločen demokrat. Gre torej za pravega človeka na pravem mestu in v pravem trenutku, ki nudi trdno jamstvo, da bo vzpodbujal in nadziral novo, prenovitveno razdobje v zgodovini italijanske republike.

Kdo je Oscar Luigi Scalfaro? Rodil se je v Novari septembra leta 1918. Iz prava je diplomiral na katoliški univerzi v Milanu. Bil je v odporniškem gibanju in nekaj časa sodnik. Od leta 1946 je

Slovenija v OZN

Za Slovenijo je bil petek, 22. maj, zgodovinski dan. Na ta dan je Slovenija uradno postala članica OZN skupno z Bosno in Hercegovino in Hrvaško. Slovesnosti sta se v newyorški stekleni palači udeležila slovenski predsednik Milan Kučan in zunanji minister Dimitrij Rupel. Zelo ganljiva je bila slovesnost pred stekleno palačo, ko so na ukaz generalnega tajnika Boutrosa Ghalija dvignili na drog slovensko zastavo, ki je zaplapolala skupno s hrvaško in bosansko hercegovsko.

S tem se dejansko zaključuje proces osamosvajanja Slovenije, česar bi si še pred letom dni ne mogli niti predstavljati.

član rimskega parlamenta. Bil je tudi minister za šolstvo in notranje zadeve; po aprilskih državnozborskih volitvah je bil izvoljen za predsednika poslanske zbornice. Vzgaljal se je v vrstah Katoliške akcije, je vdovec in ima eno hčerko. V krščanskodemokratski stranki je dejansko »samohodec«, zato nima mnogo prijateljev in ni bil do zadnjega trenutka kandidat KD za predsednika republike.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 31. maja, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenske tiska v Italiji; 10.00 »Pet prijateljev v pasti«; 11.30 Filmi na ekranih; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Stanko Vuk: »Kako srečen bi bil, če bi ti razumela te moje besede«; 17.00 Šport in glasba.

■ PONEDELJEK, 1. junija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Jugoslavija 1918-1941; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Boris Pahor: »Mesto v zalivu«; 12.00 Nikoli ni prepozno za učenje; 12.40 Primorska poje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Gospodarska problematika; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 »Za spretne roke«; 15.30 Strmeče uho; 16.00 Mi in glasba; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Živeti je naša usoda; 17.40 Mladi val.

■ TOREK, 2. junija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Alpe Jadran; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Boris Pahor: »Mesto v zalivu«; 12.00 Nepozabne odrske sanje; 12.40 Primorska poje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 16.00 Mi in glasba; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Dopisnice z najbližnjega vzhoda.

■ SREDA, 3. junija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Narodnostni trenutek Slovencev; 9.30 Za smeh in dobro voljo; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Boris Pahor: »Mesto v zalivu«; 12.00 Male neznane države; 12.40 Primorska poje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Na goriškem valu; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Na goriškem valu; 15.30 Simboli in še kaj; 16.00 Mi in glasba; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Glasovi iz Sibirije; 17.40 Mladi val.

■ ČETRTEK, 4. junija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Dopisnice z najbližnjega vzhoda; 9.35 Dvajset minut z...; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Boris Pahor: »Mesto v zalivu«; 12.00 Moji prijatelji za boljši svet; 12.20 Slovenska lahka glasba; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 15.30 Franjo Frančič: Hrepenenje; 15.40 Orkestralna glasba; 16.00 Mi in glasba; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Četrtekova srečanja: Obtoženci drugega tržaškega procesa.

■ PETEK, 5. junija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Halo, dober dan! Tu 362875; 9.00 Antologija humorja; 9.30 Halo, dober dan! Tu 362875; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Boris Pahor: »Mesto v zalivu«; 12.00 Šaljivo — resno; 12.40 Primorska poje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Narodnozabavna glasba; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 »Barvni ringaraja«; 14.30 Od Milj do Devina; 15.30 O poeziji 80. let; 16.00 Mi in glasba; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Kulturni dogodki.

■ SOBOTA, 6. junija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Kulturni dogodki; 9.30 Zapisi o literaturi; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Boris Pahor: »Mesto v zalivu«; 12.00 Oddaja iz Režije; 12.45 Glasnik Kanalske doline; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Nediški zvon; 15.00 Duh časa in čar odra v spominih Jožeta Babiča; 16.00 Mladi in sodobna glasba; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Mira Ceti: Vražji trileček ali Življenje Giuseppa Tartinija.

Namesto komentarja

Sam je predvidel lastno smrt

Namesto komentarja in nekrologa ob priliki barbarskega umora italijanskega visokega sodniškega funkcionarja objavljamo kratek prevod iz njegove knjige, ki jo je spisal pred smrtjo, in jo objavil pri Rizzoliju z naslovom »Cose di Cosa Nostra« — »O Cosi Nostri«. Odlomek je naravnost pretresljiv zaradi podobnosti smrti, ki jo je poštenu Siciljanec sam doživel. Srhljivost preprostih besed in logike »Cosa Nostre« ne potrebuje nobenega komentarja.

Uredništvo

»Cosa Nostra« se modernizira in se prilagaja tudi v tehnikah ubijanja. Vedno bolj se poslužuje prefinjenih oblik orožja in to samo potrjuje, kakšno nevarno stopnjo napadalnosti je že dosegla.

Vsi so bili ubiti v trenutku običajnega dne, ko so bili najbolj ranljivi in na najbolj primernem kraju. Samo strategija in določene tehnike določajo način umora in tip orožja, ki je za umor potreben. Za umor neke osebe, ki se premika z blindiranim avtomobilom, kot je to počel Rocco Chinnici, se mora nujno uporabiti »spektakularne« metode.

Poglejmo si ta umor поблиže. O tem so pisali takole: »Oni so ga hoteli ubiti, na libanovski način, da bi vrgli mesto Palermo v naročje terorja«. V resnici pa so ga ONI ubili na edini možni način in so pri tem umorili pet oseb in uničili desetino avtomobilov samo zato, ker je bil Chinnici zelo previden in pazljiv za lastno varnost. Naučimo se že razmišljati jasno in »laično« o metodah »Cose Nostre«. Preden ta organizacija napade, dobro, resno in globo-

Prizor s pogreba sodnika Falconeja, njegove žene in treh agentov, ki so izgubili življenje v srhljivem atentatu na avtocesti pri Palermu (foto AP)

ko premisli, kako je treba ukrepati. Prav zaradi tega je seveda zelo težko dobiti nekega mafijaša z rokami v žaklju...

Res je, niso me še ubili... Toda račune s »Cosa Nostra« imam še vedno odprte. Poravnal jih bom samo s svojo smrtjo, pa če bo ta naravna ali ne. Tommaso Buscetta, največji »skesanec« mafije me je na to stvar opozoril že na samem začetku zasliševanj z besedami: »Najprej bodo poskušali ubiti mene, takoj zatem pa bodo poskušali ubiti Vas. To bodo počeli, vse dokler jim ne bo uspelo.« Misel na smrt ne povsod spremlja. Toda, kot pravi neke Montaigne, postane kaj kmalu druga narava, danost. Jasno, skuša se živeti, računaš, opazuješ, organiziraš se, kolikor je možno, ponavljajočih navad se izogiblješ, ne hodiš na velika srečanja

in izogibaš se vsakovrstnih situacij, ki jih ne moreš imeti pod kontrolo.

Sčasoma na postaneš do dobre mere tudi fatalist, saj se vendarle umre zaradi različnih vzrokov, za posledicami prometne nesreče, v letalski nesreči, ko eksplodira letalo, zaradi prevelike doze mamila, zaradi raka, pa tudi zaradi nobenega posebnega vzroka.

* * *

Klestil novi predsednik Avstrije

Thomas Klestil je ime možu, ki bo v naslednji mandatni dobi zastopal avstrijsko državo. V nedeljo, 24. t.m., je bil namreč na ožjih volitvah izvoljen za sedmega predsednika Avstrije. Za predsedniško mesto se je potegoval tudi Robert Streicher, ki je imel po mnenju izvedencev prav toliko možnosti za izvolitev. Izid glasovanja pa je bil naslednji: 56,85 odstotka za Klestila, za njegovega tekmeča pa le 43,15 odstotka. Volitev se je udeležilo 80,25 odstotka vseh upravičencev.

Thomas Klestil

Novi avstrijski predsednik, ki je sedaj star 60 let, izhaja iz diplomatskih krogov in je dober poznavalec mednarodne politike. Med drugim je 21 let preživel v Združenih državah. Vicekancler Erhard Busek je po izvolitvi zagotovil, da ta ne bo imela nobenega vpliva na zaveznitvo med SPÖ in ÖVP v dunajski vladi.

* * *

Skupina pripadnikov Zelene alternativne liste je sredi prejšnjega tedna javno protestirala pred jugoslovanskim konzulatom na Furlanski cesti in se zavzela za mir v Bosni in Hercegovini.

Poziv in svarilo mladih

■ ■ ■ ■ ■

Slovencev ne glede na njihovo politično ali nazorsko pripadnost. Mladi želijo nastopati kot subjekt, nečejo biti odvisni od drugih in so prepričani, da je že skrajni čas, da se zamejski Slovenci končno otresemo starih predsodkov, ki vladajo med nami in da združimo svoje moči prav na podlagi sprejemanja medsebojnih razlik.

Po mnenju mladih postaja politika Slovenske skupnosti in seveda tudi Ms-Ssk zaradi svoje odprtosti vedno bolj zanimiva za vse tiste Slovence, ki hočejo zaupati predvsem v svoje lastne moči in prav zaradi tega je na letošnjih kandidatnih listah Ssk mnogo ljudi različnih svetovno nazorskih prepričanij, tako da imajo volilci čim širšo izbiro; mladi bodo seveda izrazili preferenco tistemu kandidatu, ki jim je najbližji oz. tistemu,

ki se jim bo neglede na svojo starost znal idejno najbolj približati. Vsestranski programski in pluralistični nastop Ssk za letošnje volitve je mlade zelo razveselil in jim vlil nekaj več optimizma za bodoči vsestranski razvoj naše narodnostne skupnosti. Mladi so tudi razumeli, da politika Ssk ne vodi v neko zapiranje do sodržavljanskih italijanske narodnosti temveč vodi v toliko iskano sožitje na popolnoma enakopravni ravni, ob vsem tem pa ne gre pozabiti premočrtnosti Ssk pri obrambi našega teritorija in narave, ki nas obdaja.

Zato mladi kandidati Ssk, vsi člani, prijatelji in somišljeniki Ms-Ssk še enkrat pozivajo vse Slovence, naj na občinskih, pokrajinskih in rajonskih volitvah strnjeno glasujejo za edino, samostojno, enotno in pluralistično listo Slovenske skupnosti.

Pogovor z Alojzom Debelisom, kandidatom na listi Ssk

»Pozabimo na vse predsodke in dokažimo, da v nas še živi narodna zavest«

Alojza Debelisa, znanega vrtnarja in predsednika tržaške Kmečke zveze, prav gotovo marsikdo pozna. Predvsem se aktivno in zelo vestno posveča svojemu delu, zanima pa se tudi za politiko, oziroma: bolj kot za politiko se zavzema za uveljavitev pravic Slovencev. Zaradi tega že več let kandidira na listi Slovenske skupnosti. Za te volitve je tretji na listi za občino, 14. pa za pokrajino.

Alojz Debelis

Koliko let že kandidirate pri Slovenski skupnosti in zakaj ste izbrali to stranko?

Mislím, da kandidiram že kakih 30 let. Osebnó sicer nisem proti drugim strankam, vendar pa sem do Slovenske skupnosti vedno čutil moralno obvezo. Zanjó sem se odločil zato, ker sem samó v njej videl garanta za rešitev naše slovenske zamejske problematike. Danes seveda ni lahko biti Slovenec in povrhú še kandidirati na slovenski listi, kjer si dejansko manjšina v manjšini.

Se vam zdi možno, da bi se stanje v prihodnje izboljšalo?

Po mojem mnenju so spremembe v matični Sloveniji izredno pozitivne in bodo tudi prispevale k izboljšanju našega položaja. Sedaj gledajo tudi na nas zamejske Slovence z drugačnimi očmi, tudi kot stranka Ssk smo danes bolj upoštevani, vsi pa se čutimo bolj močne in bolj povezane z matičnim narodom, ne glede na meje. Menim, da imajo sedaj vsi več zaupanja v bodočnost in upam, da bodo tudi zamejski Slovenci kmalu spoznali, katera je prava pot in se odločili za Ssk, saj gre za stranko, ki je doslej vedno pokazala, da zagovarja naše manjšinske interese.

Kaj bi rekli Slovincem, ki se odločajo za italijanske stranke?

Slovenska skupnost prireja v sredo, 3. junija, zaključno zborovanje, ki bo na Borznem trgu v Trstu. Nastopil bo znani slovenski ansambel

AGROPOP

Pričetek ob 18.30.

Vljudno vabljeni!

Na žalost nekateri pripadniki naše narodnostne skupnosti zau-pajo svoj glas drugim, vsedrživnim strankam, ki bi nas sicer morale braniti, a se večkrat obrnejo proti nam. Kot primer naj navedem statut tržaške občine in pokrajine in sporazum med PSI in Listo za Trst. Teh stvari Slovenci ne smemo in ne moremo prezreti. Prav tako ne moremo pozabiti nekaterih izjav politikov kot so Craxi ali de Michelis. Zavedati se moramo, da o naši usodi v parlamentu odločajo nekatere vsedrživne stranke, ki se v ključnih trenutkih ne postavijo na našo stran. Dovolj je, če pomislimo na zavlačevanje z odobritvijo zakona za globalno zaščito. Celo določila, ki jih predvideva ustava, niso vsa upoštevana. Tudi tega slovenski volilec ne bi smel pozabiti.

Med pripadniki slovenske narodnostne skupnosti v Italiji pa mnogi zagovarjajo strankarsko opredelitev Slovencev...

Po vseh pravilih naj bi bilo tako, da bi večina skrbela za manjšino. To pa pomeni, da bi morala manjšina, če hoče kaj doseči, držati skupaj. Če se ločujemo, zgleđa, da nas je še manj kot v resnici. Za večinski narod, predvsem v vsedrživnem merilu, je Slovencev toliko, kolikor je glasov za Slovensko skupnost.

Kako ocenjujete kandidatno listo Slovenske skupnosti za te volitve?

Po mojem so imena, ki se pojavljajo na tej listi, »prava«. Že samo ime Slovenska skupnost pove, da gre za stranko, ki mora združevati ljudi različnih prepričanj, ki pa jih druží narodna pripadnost. Ta lista dokazuje prav hojo v to smer.

Kakšna bodočnost se po vašem piše naši manjšini?

Za nas je v prvi vrsti življenjskega pomena šola. Če pa število otrok upada, v bodoče ne moremo veliko pričakovati. Po mojem

je problem tudi v tem, da se še nisimo povsem otresli občutka podzavestne manjvrednosti, zaradi katerega so se mnogi oddaljili od naše skupnosti. Seveda živimo v okolju, ki slovenstvu ni prav nič naklonjeno, in zahteva vsakodnevne napore in žrtve, če hočemo, da se ohranimo tudi v prihodnje. Odobritev zaščitnega zakona je torej življenjsko vprašanje. Za to pa si moramo vsi skupno prizadevati in se truditi, drugače tvegamo, da bo zakon sprejet, ko Slovencev skoraj ne bo več.

Kaj bi želeli reči Slovincem, ki bodo s svojim glasom soodločali o sestavi občinskega in pokrajinskega sveta v Trstu?

Naj pozabijo na vse predsodke in dajo glas Slovenski skupnosti. Samo tako bomo potrdili, da v nas še živi narodna zavest, s katero bodo morali tudi drugi računati.

Pogovor je zapisala
Helena Jovanovič

* * *

Brezigar za ohranitev sedanjega obsega KGS

V pismu, naslovljenem na predsednika deželnega odbora Vinicia Turella, se je deželni svetovalec Slovenske skupnosti Bojan Brezigar zavzel za ohranitev sedanjega obsega Kraške gorske skupnosti. Predvsem je opozoril, da v Dolini Aoste ne veljajo omejitve, da v gorskih skupnostih ne sme živeti manj kot 5.000 prebivalcev in da ne smejo vključevati občin z več kot 40.000 prebivalci, prav tako pa ne občin z le delno goratim področjem, na katerem živi manj kot 15 odstotkov celotnega prebivalstva. Z drugimi besedami, v Aosti ni veljavni tisti del zakona št. 142 iz leta 1990, ki zadeva obseg gorskih skupnosti. Izjemoma za to deželo ga je namreč spremenil zakonski odlok z dne 27. aprila 1992, št. 282.

Brezigar v svojem pismu deželnemu predsedniku poudarja, da bi morala taka določila kot v Dolini Aoste veljati tudi v deželi Furlaniji-Juljski krajini, saj bi tako zagotovili obstoj Kraške gorske skupnosti v enakem obsegu kot doslej. Svetovalec SSK še pripominja, da je KGS dejansko edina ustanova, ki združuje prebivalstvo celotnega kraškega področja. Zato bi dežela lahko samo njej poverila morebitne pristojnosti za razvoj in zaščito kraškega teritorija. Ob koncu svojega pisma Bojan Brezigar poziva Turella, naj poseže pri italijanski vladi in ji predlaga, da bi podoben zakonski odlok, kot že velja za Dolino Aosto, sprejeli tudi za deželo Furlanijo-Juljsko krajino.

Utrinki s posveta Slovenske skupnosti o skupnem nastopanju

»Problem skupnega političnega nastopanja Slovencev v Italiji« je bil naslov okrogle mize, ki jo je v petek, 22. t. m., v kulturnem domu v Barkovljah priredila Slovenska skupnost. Na srečanju so sodelovali pokrajinski tajnik Ssk Martin Breclj, občinska svetovalka DSL Anamarija Kalc, bivša senatorka KPI Jelka Gerbec ter kandidata Ssk Samo Pahor in Josip Pečenko.

Udeleženci okrogle mize in tudi poslušalci so se sicer vsi strinjali, da je skupen politični nastop Slovencev nujen vsaj v ključnih trenutkih. Kar smo do sedaj dosegli je odločno premalo, asimilacijski pritisk je vedno močnejši, prav tako nacionalistične težnje, danes pa smo vse bolj priča poskusom, da bi nam odvzeli še to, kar smo že dosegli. Kljub temu pa se še ne znamo pogovarjati in dogovoriti, ko gre za rešitev naših vprašanj, ker »nismo vsi istega prepričanja«, je bilo rečeno na okrogli mizi, saj se je italijanski politični sistem uveljavil tudi pri nas. Upoštevati pa je treba, da je bilo v preteklosti vključevanje v vsedrživne stranke koristno, saj je bilo tako izvoljenih več Slovencev, kot bi jih lahko izvolili sami, če bi vsi glasovali za isto stranko. Sedaj pa so razmere bistveno drugačne. Dovolj je, če pogledamo današnji obraz PSI, ki je Slovincem vse prej kot naklonjen, čeprav skušajo nekateri dokazovati nasprotno.

Slovinci pa bi morali strniti svoje vrste že zaradi tega, ker je trenutek, ki ga doživljamo, zgodovinski in izjemen, je bilo tudi rečeno na srečanju v Barkovljah. Italija je na tem, da spremeni svojo ustavo in je torej bolj kot kdajkoli prej nujno, da složno, skupaj in z enotnimi zahtevami nastopimo v Rimu. V prvi vrsti bi morali zahtevati zajamčeno zastopstvo slovenski manjšini v italijanskem parlamentu, ne glede na število glasov.

Govora je bilo še o številnih drugih vprašanjih, prišlo je tudi do živahne in glasne izmenjave mnenj, vsekakor pa je prišla do izraza potreba po skupnem delovanju. Ne moremo si več privoščiti, da bi zamujali ugodne priložnosti, so menili udeleženci srečanja. Treba pa je pošteno razmisliti, kje se končajo interesi raznih strank in kje se začenejo interesi naše narodne skupnosti. Pri vsem našem bodočem delovanju pa se moramo zavedati, da nas nobena globalna zaščita ne bo rešila, če si ne bomo pomagali sami.

* * *

Slovenski pisatelj z avstrijske Koroške Janko Messner je pred nedavnim prejel pomembno priznanje za svoje življenjsko delo na področju slovenske in avstrijske književnosti. Avstrijski minister za umetnost in pouk Rudolf Scholten ga je odlikoval z velikim častnim znakom za zasluge za znanost in umetnost.

Volitve bodo pomembna preizkušnja za našo politično zrelost

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti nam je poslalo tiskovno sporočilo o svoji zadnji seji z naslednjo vsebino (Ur):

Upravne volitve na Tržaškem bodo pomembna preizkušnja za našo politično zrelost. Slovenska skupnost se na njih predstavlja z zelo »močnimi« kandidatkami listami, ki jamčijo za odločno zavzetost pri reševanju naših narodnih, družbenih in drugih vprašanj. Imena kandidatov dokazujejo vseslovensko širino SSK, ki se drži načel »enotnosti v raznolikosti« in samostojnega nastopanja. Uspeh na tržaških volitvah je stvar celotne Slovenske skupnosti, ki je o tem razpravljala na zasedanju deželnega tajništva 19. maja v Nabrežini.

Na seji so se prisotni izrekli proti razprševanju slovenskih glasov in proti naivnemu nasedanju na volilne vabe strank, ki so že zapravile možnost, da bi verodostojno dokazale svojo doslednost glede obrambe temeljnih pravic naše skupnosti.

Na seji je bil govor tudi o političnem položaju v vsedržavnem in deželnem merilu po prelomnih političnih volitvah, kot tudi o vladnih spremembah v Sloveniji. Deželno tajništvo je še razpravljalo o obračunu pastirskega obiska, ki ga je opravil v škofijah Furlanije-Juljske krajine papež Janez Pavel II. Po mnenju SSK je sv. oče dovolj jasno odgovoril na vse polemike in nesporazume o rabi slovenskega jezika s svojimi jasnimi stališči o sožitju, poslanstvu naših krajev, pravičnosti in enakopravnosti, bogastvu različnosti, in to kljub neljubim »spodrsrljajem« tudi nekaterih visokih cerkvenih predstavnikov.

Deželno tajništvo SSK je potrdilo željo, da bi vse slovenske komponente v zamejstvu sestavile skupen predlog zaščitnega zakona, o čemer se je že začela razprava v skupnem predstavništvu. Obsodilo je tudi novo zavlačevanje v zvezi z začetkom slovenskih televizijskih sporedov RAI, saj je pogodba o tem med predstvom vlade in družbo RAI že pol leta podpisana, ne pa potrjena.

* * *

Neodvisni kandidat Slovenske skupnosti Samo Pahor je v preteklih dneh pisal tržaškemu prefektu Vitellu nato pa še notranjemu ministru Scottiju, ker so neznanci nalepili na njegove volilne plakate liste rjavega papirja, nekatere pa so tudi raztrgali. Samo Pahor je od ministra zahteval, naj tudi njemu, kot vsem drugim državljanom, s primernimi ukrepi zagotovi, da se udeleži volilne kampanje.

Pogovor z Jelko Daneu por. Cvelbar, kandidatko za občino

»Čas bi že bil, da bi pokazali več strpnosti in enotnosti«

Jelka Daneu por. Cvelbar letos prvič kandidira na listi Slovenske skupnosti. Njeno ime je pod številko 4 na listi za občinski svet. Ukvarja se s publicistiko, aktivna je na vzgojnem področju, obenem pa je med glavnimi pobudniki Sklada Mitja Čuk, edinega slovenskega centra, kamor se lahko obrnejo tudi starši prizadetih otrok po pomoč. Jelka Cvelbar je predsednica Sklada in odgovorna urednica mesečnika »Škrat«, ki obravnava predvsem vzgojna vprašanja. Njeni članki se redno pojavljajo še v Primorskem dnevniku, slišati pa jih je mogoče tudi po slovenski tržaški radijski postaji. Povemo naj še, da Jelka Cvelbar ni edina ali eno redkih ženskih imen na kandidatkni listi SSK; skupno jih je 19 za občinski in 5 za pokrajinski svet.

Jelka Cvelbar

Prvo in skoraj obvezno vprašanje je naslednje: zakaj ste se odločili za kandidaturo na listi SSK?

Preprosto zato, ker se mi je zdelo, da moram tiste ideje, ki jih že dolgo delim s stranko Slovenske skupnosti, bolj soudeleženo pokazati. Predvsem mi gre za »slovenskost« te stranke, ki bi bila značilnost vseh naših ljudi, če nas ne bi ločevale ideološke pregrade.

Mnogi ugotavljajo, da se stanje naše narodnostne skupnosti v Italiji slabša, namesto da bi se glede na nove razmere izboljševalo. Kaj lahko mi storimo za izboljšanje položaja?

Čas bi že bil, da bi pokazali več strpnosti in enotnosti. To ne pomeni, da bi morali »prodajati« svoja prepričanja. Našim rojakom v Sloveniji pa tudi večinskemu narodu bi morali dokazati, da so tiste vrednote, ki jih iščemo, vsaj po medijih sodeč, v globalni zaščiti, predvsem v nas samih. Ne smemo iskati samo neke »papirnat« zaščite, ampak mora to imeti odziv najprej v nas. Tudi Italijani, tisti seveda, ki se za nas zanimajo in so seznanjeni z našo situacijo, se večkrat čudijo, kako smo ločeni, razdrobljeni, sprti. Vsaj za probleme, ki so nam skupni, bi morali biti bolj kompaktni. Predvsem pa mislim, da bi morali tudi glede na dogajanja v matični domovini vzgajati naše otroke v bolj narodno zavednem

ali celo »narodobudem« (morda je sedaj to že potrebno) duhu.

Omenili ste šolsko področje, ki ga kot mati in pedagoginja precej dobro poznate. Ali po vašem mnenju naša slovenska šola odgovarja zahtevam in ciljem, ki si jih je zastavila?

Osebnop opažam, da se slovenska šola oddaljuje od svoje specifičnosti. Pri nekaterih vzgojiteljih se pojavlja težnja, da postavljajo sindikalne pravice pred pravice slovenskega otroka. Drugi problem je znanje jezika, ki ga nudijo v šoli. Marsikje učijo »dvojezično«, kar gre seveda na račun znanja tako materinega jezika kot italijanske. Menim, da bi se morali bolj poglobiti v vzroke težav v zvezi s »slovenstvom«, ki vsiha na naši strani meje, in se kot posamezniki zamisliti, kaj lahko storimo, da izboljšamo stanje. Otrok je navsezadnje vedno manj in morali bi nam biti dragoceni...

Kaj pa lahko s tem v zvezi napravi slovenska stranka?

Predvsem bi morala na ta problem stalno opozarjati in jih, v mejah možnosti, tudi reševati. Politiko vidim kot nek vrh, ki predstavlja voljo neke skupnosti, in če ta volja ni vseskozi živa, tudi vrh ne more biti učinkovit. Reči želim torej, da je treba najprej začeti pri bazi in razmisliti, kaj danes pomeni slovenstvo. V časih se zdi, da nekatere med nami bolj skrbi, če bodo naši otroci znali italijansko, namesto da bi najprej utrdili znanje slovenščine.

Vsak narod ima svojo specifičnost in to bi moralo seveda veljati tudi za šole, v našem primeru za slovensko šolo. Predvsem pa bi nujno potrebovali organizem, ki bi slovensko zamejsko šolo upravljal tako, kot bi se spodobilo. Ta organizem naj bi bil slovenski. Tudi starši čutimo potrebo po takšnem povezovalnem organu, saj popolnoma manjka vsakršna koordinacija. Starši osnovnošolskih otrok smo se začeli konkretno pogovarjati o tem, prav pa bi bilo, da bi se začeli s tem ukvarjati vsi člani naše narodnostne skupnosti. Okrogle mize, ki jih sedaj prireja Slovenska skupnost, so na primer že dobro izhodišče za uresničitev nekega skupnega cilja.

Vprašanja je postavila
Helena Jovanovič

Pozitiven obračun Primorske poje '92

Obračun Primorske poje '92, zborovske revije, ki se je zaključila pred nedavnim, je zelo pozitiven. Na tej prireditvi je skupno nastopilo nad 110 zborov, koncertov pa je bilo 18. Poudariti je treba, da je bila večina zborov na precejšnji kakovostni stopnji. Poleg tega pa je tudi pomembno dejstvo, da je ta prireditev letos po odločitvi ministrstva za kulturo Republike Slovenije bila res zborovska revija vseslovenskega značaja in pomena in da so jo tokrat prvič skupno priredile različne slovenske kulturne organizacije iz zamejstva in matice. Na sliki: eden od nastopajočih zborov na letošnji reviji na koncertu v Križu.

(foto M. Magajna)

30. »Praznik češenj« v Mačkoljah zvest tradiciji

Priljubljeni »Praznik češenj«, ki ga vsako leto v Mačkoljah obiše izredno veliko ljudi, slavi letos svojo 30. obletnico. Praznik se je pričel v nedeljo, 24. maja, z bogato kulturno prireditvijo, nadaljeval pa se bo konec tega tedna od petka do ponedeljka, 1. junija. Prireditelji so se v teh letih trudili, da »Praznik češenj« ne bi postal zgolj šagra, ampak tudi kulturno srečanje, na katerem naj pridejo do izraza predvsem vrednote kot so domačnost, slovenstvo in zvestoba tradicijam. Na sliki: domači otroški zbor med nastopom na 30. »Prazniku češenj«.

(foto M. Magajna)

V DSI predstavili knjigo S. Janežiča »Morje«

V Društvu slovenskih izobražencev v Trstu so v ponedeljek, 25. maja, predstavili najnovejšo knjigo duhovnika Stanka Janežiča z naslovom »Morje«, ki je pred nedavnim izšlo v sozaložbi tržaške »Mladike« in ljubljanske »Družine«. Mlajši njegovega imena ne poznajo, starejši pa se ga verjetno zelo dobro spominjajo, saj je veliko let služboval med Slovenci na Tržaškem, kjer je bil tudi izredno aktiven kulturni delavec. Od leta 1970 pa živi v Mariboru in predava na slovenski teološki fakulteti ekumensko teologijo.

Predsednik DSI Sergij Pahor je uvodoma povedal, da je v sozaložbi »Mladike« in »Družine« že izšla ena knjiga in sicer »Slovenci za danes« Zore Tavčar, prof. Martin Jevnikar pa je nato povedal nekaj besed o Janežičevem literarnem ustvarjanju in še posebej o njegovi zadnji knjigi, ki so jo navdihnili tržaška doživetja. Poudaril je, da prinaša pesniška zbirka »Morje« s svojo vsebinsko in izrazno izvirnostjo v slovenski literarni prostor marsikaj novega. Med podatki o avtorjevem življenju pa je še posebej povedal, da je Janežič doslej izdal 4 knjige proze, 2 knjigi pesmi v prozi in 9 pesniških zbirk. Nekaj poezij je na ponedeljkovem večeru v DSI prebrala Matejka Maver.

Ob koncu je spregovoril tudi Stanko Janežič, ki je na duhovni način opisal poslušalcem, kako nastaja pesem, nato pa je povedal tudi nekaj besed o kulturnem zborniku »Dom in Svet«, čigar glavni urednik je Janežič. Zbornik izdaja Mohorjeva družba iz Celja.

Ssk čestitala predsedniku Scalfaru

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti je v torek, 26. maja, čestitalo novoizvoljenemu predsedniku italijanske republike Oscarju Luigi Scalfaru. V brzojavki je tudi voščilo, da bi uspešno deloval v korist vsedržavne skupnosti in pri tem izkazoval občutljivost do problemov Slovencev v Italiji.

Uspeh za »Veselo pomlad« z Opčin

Dekliški pevski zbor »Vesela pomlad« z Opčin, ki se je pred nedavnim udeležila 13. revije otroških in mladinskih zborov Slovenije v Zagorju ob Savi, kot edini slovenski zbor iz zamejstva, je s svojim petjem navdušilo tudi ocenjevalno komisijo. Pevkam z Opčin so priporočili udeležbo na tekmovalnem delu mladinskega festivala v Celju prihodnje leto, kar je nedvomno pomemben dosežek, saj se tega festivala lahko udeležijo samo zelo kvalitetni zbori.

***

Župnik iz Boljunca dr. Franc Vončina je bil pred nedavnim imenovan za škofovega vikarja za slovenske vernike. Zamenjal je msgr. Lojzeta Škerla, ki je to nalogo opravljal celih 26 let.

***

Tržaški škof msgr. Lorenzo Bellomi je konec prejšnjega tedna naslovil na celotno italijansko katoliško cerkev zavzet poziv za pomoč prebivalstvu Bosne in Hercegovine.

Občni zbor Tržaške kreditne banke

TKB z zaupanjem zre v prihodnost

V petek, 22. t.m., je bil v kongresni dvorani tržaške trgovinske zbornice redni občni zbor delničarjev Tržaške kreditne banke. Še pred začetkom redne skupščine je bil na sporedu izredni občni zbor, na katerem so delničarji odobrili povišek družbene glavnice na 35 milijard lir. To je tudi najpomembnejši petkov sklep. Desetmiliardni povišek družbenega kapitala se bo uresničil z izdajo 1.000.000 delnic, ki bodo imele nominalno vrednost 10.000 lir in za katere bodo imeli opcijsko pravico stari delničarji v razmerju 2 novih za 5 starih delnic. Kot je povedal predsednik upravnega sveta Egon Kraus, je bilo potrebno povečati družbeni kapital zaradi novih tržnih razsežnosti in v duhu novih evropskih perspektiv. Omogočil bo med drugim še dodaten razvoj in rast banke. Sklep je bil soglasno odobren.

Redni občni zbor se je začel s pozdravom predsednika bančne sekcije pri SDGZ Guida Zidariča, ki je med drugim čestital upraviteljem Kreditne banke za uspešno poslovanje. Ravnatelj Vito Svetina je nato podrobneje spregovoril o bilanci za leto 1991. Kljub neugodnim tržnim razmeram, predvsem zaradi krize v bivši Jugoslaviji in delno tudi na svetovni sceni, je bilo poslovanje Tržaške banke uspešno. Bruto rezultat upravljanja se je glede na lansko poslovno dobo povišal kar za 53 odstotkov in znaša skoro 17 milijard lir. Poslovni uspeh se je povečal za dobrih 40 odstotkov in znaša dobrih 9 milijard lir. Čisti dobiček pa je večji za 33 odstotkov in znaša 3 milijarde in 340 milijonov lir. Te spodbudne dosežke dopolnjujejo še drugi pomembni dejavniki. Vloge so se povečale za 26 odstotkov in pol in

sedaj znašajo 481 milijard lir. V poročilu je med drugim zapisano, da se dobri rezultati obetajo tudi v tekočem letu, saj je trend razvoja v stalnem porastu. Treba je tudi poudariti, da se je povišalo tudi število uslužbencev. Ob začetku tekočega leta jih je bilo 153.

Predsednik upravnega sveta Kraus je še povedal, da je prav v teh dneh banka dobila dovoljenje za odprtje nove mestne podružnice v ul. Carducci 20, nasproti pokrite tržnice, v nekdanji trgovini Felice. Odprtje naj bi predvidoma bilo že ob koncu leta. Kmalu pa se bodo začela tudi dela za povečanje podružnice v Domju. Občni zbor je tudi odobril razširitev števila članov upravnega sveta od sedem na devet. Nova upravitelja sta Aldo Štefančič in Edi Bukavec.

(Dar)

DEKLIŠKI ZBOR DEVIN vabi

na jubilejni koncert ob 20-letnici delovanja, ki bo v nedeljo, 31. maja 1992, ob 18. uri, v stari štivanski cerkvi sv. Janeza Krstnika.

10 let »Sovodenjskih deklet«

V Kulturnem domu v Sovodnjah se bo v nedeljo, 31. maja, ob 18. uri pričel koncert z naslovom »Cvetice prve, ki jih da pomlad«. Koncert so pripravile pevke pevskega zbora »Sovodenjska dekleta« za počastitev 10. obletnice delovanja.

***

Konec tega tedna (30. in 31. maja) bo na tržaški pomorski postaji 21. srečanje Eurocom Trieste, namenjeno filatelistom in numizmatikom, to je zbirateljem znamk in kovancev.

Posnetek z občnega zbora Tržaške kreditne banke na sedežu Trgovinske zbornice v Trstu

(foto M. Magajna)

Katoliška knjigarna - pomembno kulturno središče v Gorici

Galerija Katoliške knjigarne v Gorici postaja pomemben kulturni dejavnik na Goriškem, saj ima podobno vlogo kot TK Galerija v Trstu, le da za sedaj posveča pozornost samo slovenskim slikarjem, medtem ko TK Galerija postaja vse bolj odprta tudi za tuje slikarje, ne da bi te seveda postavljala pred slovenske, kar je tudi prav.

V Katoliški knjigarni so v lepih galerijskih prostorih 12. maja letos odprli razstavo brata in sestre Bevčar, ki sta prisotne presenetila s svojo svežino in novostjo v našem zamejskem slovenskem prostoru. Na otvoritvi je bilo ogromno ljudi, pozna se, da sta umetnika znana in cenjena na Goriškem. Predstavila pa sta jih profesorja Lučana Budal in Joško Vetrlih.

Nadja in Silvan Bevčar sta predstavila vsak svojo grafično mapo, katerih skupni imenovalec bi lahko bil »tih utrip narave in materije«, kot pravi nekje Lučana Budal. Seveda sta avtorja popolnoma avtonomna pri delu in se med seboj zelo razlikujeta, čeprav delata v isti »umetniški delavnici«.

Nadja Bevčar se je rodila leta 1968 in živi na Oslavju, kjer tudi ustvarja. Po učiteljsku se je kmalu odločila za študij slikarstva, akademijo je končala v Benetkah pri grafikih Paolu Scogliu in Jacopu Abisu. Leta 1991 je diplomirala v slikarstvu in od tedaj veliko razstavlja. V goriški Katoliški knjigarni je predstavila grafično mapo v mešani tehniki (akvatinta in tehnika mehke prevleke ter akvatinta in suha igla). Grafična mapa Nadje Bevčar je ročno tiskana v 25 izvodih, vse kopije so podpisane.

O umetnici pravi Lučana Budal takole: »Utesnjujoče realnosti se je otresla s postopnim procesom stiliziranja in abstrahiranja; zavrgla je tridimenzionalnost in sedaj išče v strogi ploskovitosti različne možne likovne uresničitve. S trdnimi linijami abstrahira in obvladuje dvodimenzionalno površino lista. Izogiba se preobloženosti, hkrati pa ne zanemari izdelanosti. Učinkovitost njenih stvaritev se skriva prav v precizno grajeni in na mnogoštevilnih elementih osnovani kompoziciji... Oblika, barva in snov so strukturalno združene v poveljevanje umetničine individualnosti, hkrati pa puščajo gledalčevi domišljiji prosto razbiranje.«

Silvan Bevčar je starejši brat Nadje in je bil rojen 1957 leta v Gorici, živi pa na Oslavju, kjer tudi dela. Na razstavi v Katoliški knjigarni je predstavil grafično mapo, ki je vzbudila velik odmev med kritiki, predvsem zato, ker so si vsi mnenja, da je Bevčar imeniten risar, kakršnih je malo okrog. Za razstavo je izbral tri grafične liste: dve enobarvni jedkanici in eno grafiko v mešani tehniki jedkanice in akvatinte. Grafičnih map je izdelal trideset in jih vse ročno tiskal ter

podpisal, nekaj je bilo tudi avtorskih poskusnih odtisov.

O njem je Lučana Budal povedala med drugim tudi tole: »Od briškega kmeta se je navzel tenkočutnosti za skoraj nezaznavne preobrazbe živega, naj si bodi to češnja, na pomlad praznično odeta, naj si bodo to trave v zastirajoči meglici, ali proti obzorju hitreči vinogradi. Zračnost in harmonija na pobočju griča ga prevzameta, da ju poustvari z drobnimi, natančnimi črticami: z variacijami njihove intenzivnosti vdihne pokrajini učinkovito plastičnost... Tudi v zadnjih storitvah, s podobno in natančno rekonstrukcijo življenja, vrača od neučaknosti in tesnobnosti zaslepljenim očem modernega človeka možnost osrečujoče zaznave nepokvarjenega bistva vsega živega.«

Razstava Nadje in Silvana Bevčarja je v prenovljene prostore Katoliške knjigarne privabila veliko ljubiteljev likovne umetnosti. To pa je tudi znamenje, da ni res, da na Goriškem nikogar nič ne zanima, kot se vedno ali skoraj sliši v določenih krogih. Umetnikoma in organizatorjem ter kritikom gredo zato naše iskrene čestitke.

Pomembno je torej, da se nadaljuje z začetim delom in s kakovostjo, ki vedno in povsod po težkih začetkih poplača vloženi trud. Istočasno pa lahko z veseljem opazimo, kako je Gorica z galerijo v Katoliški knjigarni veliko pridobila. Tako galerija kot knjigarna pa imata še veliko potencialnih možnosti za razširitev kulturnega dela. Imeti na Trzinu v Gorici ali skoraj take prostore je zavidanja vredno in vsak Goričan je lahko nanje ponosen, naj bo Italijan ali pa Slovenec. Seveda bi bilo dobro, če bi postale likovne razstave vsakdanja stvar in redne, v točno določenih časovnih terminih, enako predavanja, predstavitev knjig in podobno.

Vsekakor je Katoliška knjigarna v Gorici kraj, ki lahko postane poleg Kulturnega doma osrednje središče vseh Slovencev v Gorici in tudi z onstran meje. Vsi namreč vemo, da je Katoliška knjigarna kraj, ki ga poznajo vsi Goričani, Tolminci in Vipavci, pa še drugod v Sloveniji poznajo »trgovino, kjer se kupi pastirčke in vse prepovedane knjige pri nas«. Do nedavnega so skorajda vse primorske jaslice imele prav tu svoj dom, enako so tu ljudje kupovali vse predmete, ki so kakorkoli povezani s cerkvenimi obredi, s katoliško vero.

To pa je kredit, ki ga je treba izkoristiti, na tem je treba tudi graditi vse nadaljnje delo. Morda bi se splačalo razmisliti tudi o kakšnem mlajšem organizatorju, ki se ne bi ustavil ob prvi težavi, ki bi jo gotovo srečal na poti. Prostori in tradicija Katoliške knjigarne si zaslužijo večjo pozornost vsega slovenskega prebivalstva, ki je na knjigarno tako ali drugače vezano.

Jurij Paljč

V Ricmanjih so bili konec prejšnjega tedna 6. Promenadni koncerti, ki jih prirejajo domači godbeniki. Nastopile so štiri godbe na pihala, koncerti pa so bili na ricmanjskem trgu ali v Babni hiši. Na tej priveditvi je letos prvič nastopil tudi pihalni orkester iz Avstrije. (foto M. Magajna)

Slovenski center za glasbeno vzgojo »Emil Komel« - Gorica
prireja

GLASBENI POKLON GOJENCEV

ob zaključku šolskega leta

Diplomski nastop Valentine Pavio

Katoliški dom, sreda, 3. junija, ob 20.30

»Umetnik sem, samo umetnik!«

Katoliški dom, nedelja, 7. junija, ob 17.30

Glasbena slikanica

Katoliški dom, sobota, 13. junija, ob 20.30

Pod cerkvenim obokom

Cerkev sv. Ivana, sobota, 20. junija, ob 20.30

Likovna kolonija mladih, ki je 22. po vrsti, bo letos prvič na Tržaškem. Gre za prijetno srečanje mladih slovenskih ljubiteljev risanja iz Slovenije, Madžarske, Avstrije in Italije. Prvih dvajset let je bila kolonija v Vuzenici blizu Dravograda, lani pa je ta kolonija postala »potujoča«. Glede na to, da bo to srečanje v obmorskem kraju, bo tema vseh likovnih izdelkov mladih risarjev morje. Kolonije se lahko udeležijo otroci od 10. do 15. leta starosti, srečanje pa bo predvidoma meseca avgusta. Organizacijsko breme so letos prevzeli Društvo zamejskih likovnikov, ZSKD in Združenje Lupusinfabula.

* * *

V galeriji »Antiche mura« v Trzinu (Ul. Rosselli 20) bo v soboto, 29. maja, ob 19.30 slovesno odprtje razstave slovenske umetnice Bogomile Doljak z naslovom »Pesem oljke, ruja in gladeža«. O delih bo spregovoril znani tržaški likovni kritik Carlo Milič.

V Katoliški knjigarni v Gorici je prejšnji teden potekalo srečanje s pesnikom Acetom Mermoljo ob izidu njegove najnovejše zbirke poezij z naslovom »Elegije in basni«. Večer je priredila Zveza slovenskih kulturnih društev. O svojem delu je spregovoril tudi avtor sam.

* * *

Do nedelje, 31. maja, si bo na tržaškem velesejmu mogoče ogledati razstavo z naslovom Expo-Natura. Na ogled je dva tisoč mladičev živali vseh vrst in pasem. V drugih mestih je ta razstava naletela na izjemen odziv.

* * *

Sovodenski občinski svet odločno nasprotuje gradnji šole za financiranje na letališču. To svoje stališče so svetovalci potrdili tudi prejšnji teden na izredni seji. Občinski svet v Sovodnjah se namreč zavzema za drugačen načrt za razvoj letališča, ki bi lahko prinesel mestu ekonomsko, športno-turistično in kulturno rast.

Mladinska sekcija Slovenske skupnosti vabi svoje člane, prijatelje in somišljenike na

predvolilno družabno srečanje,

ki bo v soboto, 30. t.m., ob 20.30, v domačiji s kmečkim turizmom »Just Škrlič« v Saležu.

NAŠA DRUŠTVA

Dekliški zbor »Devin« in moški pevski zbor »Fantje izpod Grmade«

Pred natanko dvajsetimi leti je bil ustanovljen v Devinu dekliški zbor »Devin«, ki bo svoj jubilej proslavil v nedeljo, 31. maja, ob 18. uri v stari štivanski cerkvi. Morda bo kdo pomislil, da zbor ne sodi v rubriko »Naša društva«, vendar je treba takoj povedati, da je ta ženska pevka skupina v sodelovanju z moškim pevskim zborom »Fantje izpod Grmade« v devinsko-nabrežinski občini pridelila tudi številna kulturna srečanja. Poleg tega pa imata obe skupini pomembno vzgojno vlogo, saj vključujeta mlade in jih navdušujeta za kulturno in prosvetno delovanje.

Začnimo najprej z opisom dejavnosti dekliškega zbora »Devin«, ki praznuje letos okroglo obletnico. Kot nam je povedala predsednica zbora Katarina Legiša, je bil zbor ustanovljen na pobudo nekaterih deklet, ki so prejela v zboru »Kraški slavček« iz Nabrežine pod vodstvom že pokojnega prof. Sergija Radoviča. Zbor »Devin« je prvo leto štel devet pevk, dirigentsko vlogo pa je od samega začetka prevzel Herman Antonič, ki je zboru ostal zvest vse do današnjih dni. Že v naslednjih letih se je zbor razširil, saj so se vanj vključila dekleta iz Štivana, Medje vasi, Jamelj, Mavhinj, Nabrežine, Sosljana, Cerovelj, Slivnega. Danes zbor šteje nad 25 članic, starih od 12 do več kot 30 let. Včasih je razumevanje med starejšimi in mlajšimi pevkami nekoliko težko, saj so večkrat mnenja različna, je dejala Katarina Legiša. »Vsi pa se mladini veliko posvečamo, skušamo jih vzgajati, jih čimbolj angažirati in nav-

dušiti ne samo za pevsko, ampak tudi za širšo kulturno dejavnost.«

Dekliški zbor »Devin« redno sodeluje na raznih zborovskih revijah v Trstu, Gorici, v Sloveniji na Koroškem, vsako leto pa tudi skupno z moškim zborom »Fantje izpod Grmade« in otroškim zborom »Ladjica«, ki je prav tako iz Devina, priredi v domači občini tradicionalni koncert božičnih pesmi. Kar zadeva gostovanja, naj omenimo obisk pri Slovencih v Milanu, nastop na oddaji »Skrinja orehova« v okviru Primorskih dnevov, ki jih je predvajala ljubljanska televizija, poleg tega pa so devinske pevke snemale tudi za slovenski tržaški radio.

Kar zadeva nedeljski koncert je Katarina Legiša povedala, da se pevke nanj intenzivno pripravljajo od januarja in imajo zato redno vaje 2 do 3 krat tedensko. Dekliški zbor »Devin« bo na tem koncertu podal pregled 20-letnega delovanja. Razdeljen bo na dva dela: v prvem bodo na sporedu predvsem polifonične pesmi, v drugem pa pretežno slovenske ljudske in umetne starih in sodobnih avtorjev. Pomembno je še poudariti, da bo na tem koncertu sodelovalo tudi 20 bivših pevk zbora. »Mislili smo,« je zaključila Katarina Legiša, »da bi bilo lepo, če bi na ta praznik povabili tudi nekdanje članice, ki so predvsem iz družinskih razlogov zapustile zbor. Njegovemu delovanju pa so vselej redno sledile in tudi njim gre zasluga, da zbor še danes živi. Bodočnost zbora,« je zaključila predsednica, »pa je odvisna od nas samih. Poleg pevske dejavnosti je naša naloga ta, da mlade

Vsi trije devinski zbori — dekliški »Devin«, moški »Fantje izpod Grmade« in otroški »Ladjica« — na skupnem nastopu v cerkvi v Štivanu letos
(foto M. Magajna)

navdušimo tudi za kulturno delovanje. Vse članice zbora nosimo torej veliko odgovornost, saj ne hodimo na vaje samo za to, da pojemo, ampak tudi, da vzgajamo mlade pevke v bodoče kulturne delavke.«

Ob vsem tem je treba nekaj povedati tudi o zboru »Fantje izpod Grmade«, ki ima še daljšo tradicijo, saj je nastal leta 1966, že od samega začetka pa ga vodi Ivo Kralj. Pevcev je okrog 25 in prihajajo tako iz Devina kot tudi Nabrežine, Sosljana, Križa, Slivnega, Cerovelj, Štivana, Jamelj in še kod. Med pevci so razlike v letih velike, saj ima najmlajši kakih 20, najstarejši pa okrog 70 let, vse pa družijo ljubezen do petja, ki je tudi omogočila, da je zbor dosegel lepe uspehe. »Fantje izpod Grmade« so že gostovali v Stuttgartu, Švici, Rimu, Milanu, na Koroškem, snemali so za slovenski tržaški in koprski radio, poleg tega pa so tudi redni gost vseh zborovskih revij pri nas.

Med velike uspehe obeh zborov, dekliškega in moškega, sodi predvsem odprtje novega sedeža leta 1988. Gre za precej prostorno hišo v Devinu, ki jo je zadru-

ga »Grmada - Devin«, v kateri so pevci obeh zborov, odkupila od občine. Sedež so z lastnimi sredstvi in tudi z lastnim delom prenovili sami člani. V tem poslopju vadi danes tudi otroški zbor »Ladjica« (vodita ga Olga Tavčar in Mirjam Bratina), ki skrbi za »prirastek«.

Dekliški zbor »Devin« in »Fantje izpod Grmade« delujeta v istih prostorih in v isti vasi, zato je razumljivo, da je njuno delovanje zelo povezano. Poleg že omenjenega skupnega koncerta božičnih pesmi prirejata že nekaj let »Pesem v zalivu«, revijo, na kateri sodelujejo razni prijateljski zbori, ter letne izlete za člane in prijatelje, v glavnem po Sloveniji (letos je v načrtu izlet na Gorenjsko). Ko je sredi 70 let prenehalo delovati društvo »Devin-Štivan«, sta se zboru začela aktivno ukvarjati s kulturno dejavnostjo in prirejati predavanja, predstavitve knjig, gledališke predstave, proslave, likovne razstave ipd. Poleg tega pa imata zboru tudi svojo »socialno vlogo«, saj nastopata ob raznih žalostnih in veselih priložnostih v vasi.

(hj)

Jurij Paljk *Knjiga je naš vsakdanji kruh*

V teh dneh poslušam radio in gledam televizijo ob urah, ko dajejo »kulturne programe«, v Turinu (le zakaj danes vsi pišejo Torino?) je namreč sejem knjige. Tako poslušam razne strokovnjake, ki se grejo, kdo bo več vedel, kdo bo večji pesimist in kdo bo prej povedal tisto, kar nikogar ne zanima. Posebno navdahnjeni so sociologi, ki že po poklicni formaciji niso nič ali skoraj, saj zanje ne moremo trditi, da bi imeli dobro empirično podlago, istočasno pa nimajo tudi humanistične dovolj, da bi lahko govorili o vsem, kar pa seveda neutrudno počnejo. In tako vsi ti možje in žene prerokujejo prihodnost knjigi, ki gre seveda mimo njih, kot gre pač življenje mimo vsakogar, ki misli, da ga je ujel.

Neverjetno je, kaj vse ne vedo povedati o prihodnosti knjige, vse črnoglede misli pa bi lahko strnil v tole trditev: Knjigi se slaba piše zato, ker danes osvaja svet računalnik, ki jo bo zamenjal, če pa ne prav zamenjal, vsaj potisnil nekam v kot, kjer bo ostala skorajda kot neke vrste muzejski eksponat. Tako nekako govorijo preroki moderne dobe, izvedenci za vse in za nič obenem, imenujejo jih tudi izvedence za komunikacije in še kaj bi se našlo.

Nikdar nisem verjel tistim, ki so napovedovali vse črno ali pa vse belo, preveč enostavno je namreč gledati na svet skozi črnobela očala. Zelo udobno postane takšno življenje. In neznosno dolgočasno obe-

nem. Poenostavljanja sicer pridejo človeku prav, da življenje bolje razume, če ga sploh, istočasno pa prav poenostavljanje vsega velikokrat človeka prikrajša za tisti čar, ki ga ima življenje, za nepredvidljive stvari. Življenje je sicer res nekje uzakonjeno z nekimi zakoni in dejstvi, ki so vedno ista, a je obenem veliko več, saj nikdar ne vemo, kje nas čaka presenečenje. Torej veliko več kot pa le črnobela tehnika.

Nikdar tudi nisem razumel, zakaj morajo vsi strokovnjaki za našo družbo vedno prerokovati samo slabe reči, obupno, hudičevo črno prihodnost, v kateri bo skorajda nemogoče živeti. Niti enkrat samkrat ne slišim nekoga, ki bi rekel, kako je lepo že sedaj in bi istočasno potegnil iz tega sklep, kako bo šele lepo v bližnji prihodnosti. »Vedno govorijo samo o hudiču in nikoli o angelu«, bi rekli starejši ljudje, ki še niso pozabili preprostih verskih resnic.

In tako o knjigi, ki naj bi že v tem desetletju izgubila tekmo z računalnikom. Osebnost sem prepričan, da so te prerokbe iz trte zvite, da je to podobno mukanju krave po detelji, ko mora jesti slabše seno, brez zveze, bi rekli po domače. V prihodnost knjige sem tudi prepričan, čeprav se zavedam pomembnosti računalnika, na katerega tudi pišem ta »podlistek«. Ne verjamem namreč ljudem, ki gredo s konji nad lokomotivo, ko se le-ta pojavi, kot so to delali nekateri naši predniki nekje pri Kranju, vsaj tako so me v šoli učili. Prepričan sem, da bi Gutenberg veselo sedel zraven mene in opazoval, kaj vse zmore moj mali »personal«, računalnik, katerega si sedaj lahko privoščijo vsakdo, če le hoče. Gutenberg, ki je izumil tiskano besedo in s tem tudi pravo knjigo, bi gotovo veselo gledal, kako sedaj lahko vsakdo, res

BCIKB**BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA****BILANCA 1991**

Občni zbor delničarjev Tržaške kreditne banke je odobril bilanco poslovne dobe, ki se je zaključila na dan 31.12.1991. Uspeh poslovanja je razviden iz naslednjih postavk - v milijonih lir:

Skupna bilančna vsota	1.177.458	(+ 17,92%)
Skupna zaupana sredstva	674.511	(+ 20,82%)
Vloge	481.500	(+ 26,51%)
Naložbe	256.574	(+ 11,72%)
Čisto premoženje	36.697	(+ 12,01%)
Bruto rezultat upravljanja	16.696	(+ 53,29%)
Poslovni uspeh pred akantonacijo davkov	9.142	(+ 40,41%)
Čisti dobiček	3.340	(+ 33,20%)

Občni zbor je sklenil porazdelitev dividende v višini 300 lir za vsako delnico. Izredni občni zbor je odobril povešek družbene glavnice proti plačilu z 25.000.000.000 lir na 35.000.000.000 lir. Tržaška kreditna banka bo v kratkem razširila svojo prisotnost v centru mesta z odprtjem nove poslovalnice.

NOVI LIST - Izdajatelj: Zadruga z o.z. »NOVI LIST« - Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157. Uredništvo: Martin Breclj, Bojan Brezigar, Ivo Jevnikar, Helena Jovanovič, Drago Legiša (glavni in odgovorni urednik), Miro Oppelt, Saša Rudolf, Marko Tavčar in Egidij Vršaj. Fotostavek in tisk: Tiskarna Graphart, Trst, tel. 040/772151.

vsakdo, tiska svoje stvari kar doma, ne da bi se umazal in brez vsakega fizičnega napora.

Knjiga je namreč le preveč pomembna za našo civilizacijo, da bi zmogli brez nje, tudi sedanje raziskave multimedialnih komunikacij kažejo, da se še dolgo ne bomo otresli tiskane besede. Ker vem, da vsi ne vemo, če sploh kdo ve!, kaj pomeni beseda multimedialnost, naj povem samo to, da je to neke vrste komuniciranje, izražanje, kjer uporabljate vse možne oblike človekovega izražanja in dojemanja in vse to skupaj mešaš. Preprosto je to povedano takole: Znanstveniki in vsi, ki se s tem ukvarjajo, skušajo dobiti neko višjo stopnjo komuniciranja tako, da uporabljajo v ta namen vse razpoložljive vrste komunikacij: od slike do tiskane besede, od glasbe do filmske govornice in še kaj bi se našlo. Seveda je vse to še precej v povojih, je pa izredno lepo, naporno, a prav zaradi tega lepo. Še enostavneje bi vam povedal to takole: Nikar se ne jezite na mlade ljudi, ker imajo odprto televizijo, poslušajo radio in berejo, zraven pa še prepevajo nekaj svojega!... tu so namreč pravi začetki multimedialnega sveta...

Seveda bo knjiga ostala, morda ne več v taki obliki kot sedaj, ostala pa bo, ker je pač človek bitje simbolov in se prav po tem razlikuje od drugih, njemu podobnih živali.

Kako težko si predstavljam svet brez knjige, ne morem si ga, a istočasno vem, da v njem živi ogromna večina prebivalcev naše zemeljske krogle. Tudi velika večina tistih, ki nas obdajajo, običajno ničesar ne bere, vsaj iz knjig ne. Zato pravijo, da je neprebrana knjiga mrtev kapital. Zato pravim, da je zaprašena knjiga sramota za hišo in njenega lastnika. Zato so in smo včasih imeli ovitke za knjige, zato sem jih posojal in jih še samo tistim, ki mi jih niso prinesli nazaj polne »ušes« in mastnih medaljonov; še bi lahko nadaljeval.

Prepričan sem, da obstaja neka nenapisana srčna kultura tudi za knjige in ravnanje z njimi. Že sama misel na človeka, ki je knjigo spisal, bi nas morala prisiliti k spoštljivemu ravnanju z njo, pa čeprav gre samo za kup papirja, če hočemo biti cinično stvarni in bolj zemeljski od zemlje same.

»Zgodbe« o obrtniški coni še ni konec

Komisija za ozemeljsko načrtovanje dežele FJK je zavrnila načrt za notranjo cesto in parkirišča v bodoči obrtniški coni. V bistvu naj bi šlo le za problem tehnične narave, ki naj bi zadeval obliko ceste. »Zgodba« o obrtniški coni v devinsko-nabrežinski občini se tako vleče v nedogled, saj člani konzorcija za izgradnjo tega objekta s predsednikom Stankom Švaro na čelu na vsakem koraku naletijo na novo, nepričakovano oviro, ki je še trenutek prej ni bilo. Vprašanje se z zavrnitvijo deželne komisije dodatno zapleta, saj obstaja možnost, da bodo zaradi zgoraj omenjene odločitve spremenili tudi rasporeditev paviljonov. Poleg tega pa manjka tudi pristanek Krajevne zdravstvene enote. Kot je z grenkobo ugotovil sam predsednik konzorcija Švara v svojem pismu v časopisu *Il Piccolo*, v Trstu še vedno vlada logika, da se v tem mestu ne sme nič novega narediti. Predstavniki raznih naravovarstvenih organizacij, ki so od samega začetka napovedali vojno obrtniški coni, pa si medtem manejo roke in obljublajo, da bodo storili vse, kar bo mogoče, tudi fizično preprečili začetek gradbenih del.

LEVSTIKOVA HOTELA V ITALIJI

PALACE HOTEL je v samem središču Gorice, približno en km od državne meje. Ponaša se z odlično restavracijo, dnevnim barom, dvema dvoranama za 120 obiskovalcev in lastnim zaprtim parkiriščem.

V udobnih sobah je skupno 150 postelj. V sobah so kopalnica, sušilec za lase, mini bar, telefon in radijski ter televizijski sprejemnik.

Za dobro počutje in informiranost gostov skrbi slovensko osebje.

Naslov: PALACE HOTEL, Corso Cavour 63, 34170 GORIZIA GORICA, tel. 0481/82166, fax 0481/31658

Na novo odprti HOTEL EMONA, II. kat. je v zgodovinskem središču Rima

Vse sobe imajo lastno kopalnico, radijski in televizijski sprejemnik, telefon in mini bar.

Tudi tukaj boste v družbi rojakov, ki bodo pripomogli k vašim lepšim počitnicam.

Pokličite nas na telefon: 06/7027827 ali 7027911; fax 06/7027878

Naslov: HOTEL EMONA, Via Statilia 26, 00185 ROMA

V obeh hotelih imajo slovenski gostje popust! Pričakujemo vas.

Ne bi rad pridigarso zaključil tega sestavka, a si res ne morem pomagati, ker bom spet zaključil z ugotovitvijo, ki je ne bom nehal najbrž nikdar ponavljati: Slovenci se moramo samo knjigi zahvaljevati in to vsak dan, če sedaj še smo. In seveda tistim ljudem, ki so jih pisali, jih učili prebirati in znova pisati. Knjiga je za Slovence velikanskega pomena, elementarnega pomena, tako kot kruh.

Kruh je lahko ržen, črn, bel, polbel, iz koruzne moke ali pa iz vseh žitaric skupaj, je lahko boljši ali slabši, trd, svež, mehak, suh ali pa z mlekom razrahljan, v krušni peči spečen ali pa v plinski, vedno je in ostane kruh in samo ter predvsem kruh. Enako je s knjigo, z vsako knjigo. Za njo stoji toliko ljudi in drugih knjig, da je že to dovolj, da jo spoštljivo vzamemo v roke in šele takrat vidimo, da je velika ali majhna, trdo vezana ali pa broširana, slabo ali dobro tiskana, itd. Šele takrat pa, ko jo preberemo, lahko o njej govorimo. Lahko tudi rečemo, da je slaba, da nam ni bila všeč, ne moremo pa reči, da nam ničesar ni dala, pa četudi je bil to samo nelagoden občutek, ki ga ima človek, ko bere stvari, katere bi bolje sam napisal, ali pa jih je nekdo že veliko prej lepše in bolj dostojno.

Knjiga je Slovincem bila poleg kruha osnovna hrana, da smo lahko preživeli, kot rod in kot omikano ljudstvo, ki se ni nikdar balo soočanja z velikimi ljudstvi, narodi, s katerimi smo prisiljeni od pamtne veka živeti v ramo ob rami. In prav knjiga je bila tista, ki nas je njim in njih nam približala, nas postavila na njihovo raven in nas obenem delala vedno različne, samosvoje in iz nas naredila narod. Za slovenski narod pa se ve, da ima poleg velikih napak tudi eno veliko vrlino, v Evropi je namreč vsaj nekje na zavidljivem prvem mestu: praktično namreč nima analfabetov.

Seveda to še ne pomeni, da Slovenci zaradi tega veliko beremo knjige. Dobra izhodiščna točka pa vseeno je, zelo dobra in nanjo smo lahko upravičeno ponosni.

Knjige pa vedno čakajo na policah, da sežemo po njih. Od vedno je tako bilo. In tudi bo.